

pomoce edukacyjne dla maturzystów

odpowiedzi

**MUZEUM
PANA
TADEUSZA**
OSSOLINEUM

1.

Polska Rzeczpospolita Ludowa była państwem totalitarnym, w którym od 1948 roku monopol na władzę miała jedna partia – Polska Zjednoczona Partia Robotnicza (PZPR). W pierwszych latach powojennych za pomocą aparatu terroru komuniści doprowadzili do likwidacji partii opozycyjnych, spośród których największy zasięg i poparcie społeczne miało wtedy Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL) reprezentowane przez Stanisława Mikołajczyka. W 1947 roku zorganizowano pierwsze po wojnie wybory parlamentarne w Polsce, których wyniki zostały sfałszowane na korzyść komunistów, podobnie jak wyniki zorganizowanego rok wcześniej referendum („3 x tak”), w którym społeczeństwo opowiedziało się zdecydowanie po stronie opozycji. Dzięki tym działaniom komuniści utwierdzili swoją władzę w Polsce. Przez cały okres istnienia PRL władze zachowywały pozory demokracji i regularnie organizowały wybory parlamentarne. Można było w nich poprzeć jednak tylko kandydatów wystawianych przez PZPR i ugrupowania jej podległe. Jediną alternatywą było nie branie udziału w wyborach. Dane dotyczące frekwencji wyborczej, która zawsze wynosiła ponad 90%, były regularnie fałszowane.

2.

Wspomniane porozumienie nazywamy Okrągłym Stołem. Swoją nazwę wzięło od mebla, przy którym obradowały negocjujące ze sobą strony, czyli opozycja solidarnościowa oraz przedstawiciele władz PRL. Tak naprawdę przy „okrągłym stole” w Pałacu Namiestnikowskim przy Krakowskim Przedmieściu w Warszawie rozmówcy spotkali się tylko dwa razy, na rozpoczęcie i zakończenie obrad. Większość rozmów prowadzono poufnie, w mniejszych grupach. Podczas obrad Okrągłego Stołu wynegocjowano kompromis dotyczący reformy ustroju. Ustalono, że zostanie utworzona druga izba parlamentu czyli senat, który będzie wybierany w całkiem wolnych wyborach. Jeśli chodzi o wybory do sejmu zawarto kontrakt: 65% mandatów miało przysługiwać kandydatom z PZPR i ugrupowań koalicyjnych, natomiast pozostałe 35% kandydatom wybranym w wolnych wyborach. Postanowiono również powrócić do wybierania prezydenta przez Sejm i Senat. „Solidarność” uzyskała zgodę na legalizację związku.

3.

O wyborach z 4 czerwca 1989 roku mówi się, że były tylko częściowo wolne, ponieważ zgodnie z kompromisem zawartym przy Okrągłym Stole opozycja solidarnościowa mogła stoczyć walkę z przedstawicielami PZPR tylko o 35% miejsc w sejmie. Pozostałe 65% miejsc było zagwarantowane kandydatom związanym z PZPR i ugrupowaniami satelickim. Wybory byłyby całkowicie wolne, gdyby opozycja mogła walczyć z przedstawicielami PZPR o wszystkie miejsca w sejmie.

4.

24 sierpnia 1989 roku pierwszym niekomunistycznym Premierem Polski został Tadeusz Mazowiecki. 19 lipca 1989 roku urząd Prezydenta objął gen. Wojciech Jaruzelski, były I sekretarz Komitetu Centralnego PZPR.